

Wat voeg ik toe aan maatschappelijk belang?

Niels van Haarlem, directeur NVMM

“Negeren die concurrenten. Wel de muren om ons heen dikker en hoger maken. Ook gooien we de kwaliteitsnormen omhoog. En we verbieden afgestudeerde zorgverleners om bij die nieuwkomers aan de slag te gaan. Zo houden we de concurrentie buiten de deur. En kunnen wij ons ding blijven doen.”

Ik hoor het de bestuurder van een beroepsvereniging in de zorg nog zeggen tijdens een brainstorm zo'n twintig jaar geleden. Bedrijven van buiten bestormden de eerste lijn en dat kan natuurlijk niet.

Als artsen-microbioloog, medisch moleculair microbiologen of onderzoekers denken dat marktwerking iets is van de laatste tijd, dan klopt dat niet. De eerstelijnszorg kreeg jaren terug als eerste sector in de zorg te maken met vreemde gezichten. Het bastion dat zorg heet en buitenstaanders decennia buiten wist te houden, bleek toch niet zo stevig.

Multinationals, buitenlands en binnenlands geld richtten de blik op verdienmodellen in de met gemeenschapsgeld gefinancierde zorg. Ga maar na: een groeiende groep terugkerende klanten, hoge marge op producten en weinig risico. Strooi daar een vleugje klantgerichtheid en marketing overheen – want daar heeft de zorg geen kaas van gegeten – en de kassa rinkelt en de waarde van de aandelen stijgt!

Zo kon het gebeuren dat een multinational als Ahold de zelfstandige apothekers de stuipen op het lijf joeg door gezondheidswinkels mét zorgverlenende apotheker te open. Met ruime openingstijden – ook in het weekend – met spaaracties en bezorgdiensten. Post NL investeerde in samenwerking met een zorgverzekeraar in een 24 uur internetapotheek waar de klant en patiënt zijn medicatie kon bestellen. De postbode bracht het pakje gratis aan huis.

De tactiek van de bestuurder om het domein te verdedigen, heeft slechts eventjes gewerkt want Ahold en Post NL bleken niet succesvol, zoals wel vaker gebeurt met innovators die de weg vrijmaken voor het

"Het beschermen van het eigen domein werkt misschien even, maar nooit voor de langere termijn"

volgende wél succesvolle initiatief. Een aantal jaren later waren de muren definitief gesloopt. Inmiddels is het overgrote deel van de apothekers in loondienst, zijn apotheken onderdeel van een grote keten, is iedere apotheek 24 uur bereikbaar en dicteert buitenlands geld de markt. Marktwerking is daar de nieuwe realiteit. Die beweging is ook zichtbaar bij fysiotherapeuten, tandartsen en ja, zelfs bij huisartsen. En nu krijgen ziekenhuis en laboratorium er in een stroomversnelling mee te maken.

Toegevoegde waarde

Als journalist, hoofdredacteur van diverse media in de zorg, manager communicatie en 'public affairs' heb ik de komst van marktwerking in de zorg van dichtbij meegemaakt. De les die ik daar geleerd heb is dat beschermen van het eigen domein misschien even werkt, maar nooit voor de langere termijn. Wat wel kan werken is om al in een vroeg stadium scherp én zichtbaar te maken wat jouw maatschappelijke toegevoegde waarde is. Wat voeg ik aantoonbaar toe aan gezondheidswinst, maatschappelijk belang of (verlagen van) kosten? Hoe blij is de patiënt met mijn inbreng?

Want ambtenaren, ministers, politici en zorgverzekeraars, de beslissers dus, zijn geïnteresseerd

in de antwoorden op deze vragen, en niet onterecht. Niet in hoe dik die muur is en hoe goed ik ben. Dan is het wel belangrijk om toegang te krijgen tot het netwerk van die beslissers. Wie zijn die poppetjes in Den Haag en wie bepalen onze toekomst? Daarbij is het essentieel om samen te werken met partners. Dan hoeft jij niet te vertellen hoe goed je bent en vooral hoeveel toegevoegde waarde je hebt, dat doet een ander voor je. Maar wie is die partner en wil die ons woordje doen?

Per 1 juni ben ik de nieuwe directeur van de NVMM, jullie vereniging. En ik zie ernaar uit om met het bureau, het bestuur en met jullie allemaal deze en andere uitdagingen aan te gaan!

Wat bepleit het NVMM-bestuur over marktwerking?

Het bestrijden en voorkomen van infectieziekten is essentieel, mede gezien de recente coronapandemie en de al langer bestaande problematiek van antibioticumresistentie. De Nederlandse Vereniging voor Medische Microbiologie (NVMM) verzoekt de politieke partijen onderstaande onderwerpen mee te nemen in de zorgparagraaf.

1. Investeer in regionale samenwerking

Samenwerking is essentieel als het gaat om voorkomen en bestrijden van infectieziekten. Deze samenwerkingen staan nu echter onder druk door marktwerking in de zorg. Partijen buiten de regio kunnen bestaande gezonde regionale samenwerkingen verstoren. Blijf daarom investeren in regionale samenwerkingen tussen GGD en medisch-microbiologische afdelingen.

2. Versterk de bestaande infrastructuur infectieziekten

Bij een nieuwe pandemische situatie is opschaling van de bestaande infrastructuur effectiever en minder kostbaar dan het creëren van nieuwe infrastructuur. Versterk daarom de huidige manier waarop het bestrijden en voorkomen van infectieziekten in Nederland is georganiseerd. Voorkom dat marktwerking deze keten verzwakt.